

PROČ JSEM ADVOKÁTEM

*Co mě popohání? Proč se ženu dál? Proč pracuji? Kvůli penězům?
Protože si vím rady? Mám rád lidi? Chci jim pomáhat? Bavi mě
to? Jde mi to? Ovládám právo? Anebo nic jiného neumím?*

Položili jste si někdy otázku, proč jste si vybrali právě advokacii? Kladu ji na seminářích pro koncipienty a odpovědi bývají rozmanité i rozpačité současně. Stát se advokátem není nic jednoduchého, stojí to spoustu sebeovládání, mnoho let času a námahy se skládáním řady profesních zkoušek. Být advokátem se vám nepřihodí jen tak, bez rozmyslu.

Odpovědi mohou být rozličné a my se za chvíli na ně podrobněji podíváme. Přemýšleli jste někdy o tom, proč právě advokacie? Proč ne školství, zdravotnictví, technika? Někdo možná na střední škole neměl rád matematiku, ale když už jste vystudovali právnickou fakultu, proč jste si zvolili právě advokacii? Někdo nad volbou dlouze přemýšlel, jinému nevyšel jiný plán, pro třetího to byla jistá a pevná volba. Ze zkušeností vím, že někteří z vás budou muset odpověď na mou otázku teprve najít. Zamyslete se a zkuste si odpovědět. Vysvětlím vám, proč je to důležité.

Trocha teorie:

Advokacie patří mezi **pomáhající profese**, což jsou činnosti zaměřené na pomoc druhým lidem. Do stejné kategorie patří i zdravotnictví, pedagogika, psychologie či sociální práce. Patří sem mj. terénní pracovníci, zdravotní sestry či duchovní. Typickým znakem práce pomáhajících profesí je pracovní zapojení nejen odborných znalostí a dovedností, ale celé osobnosti jednotlivce. Je-li člověk ševcem, vyrábí boty. K práci potřebuje zručnost a dobré ovládnutí řemesla, ševcova osobnost není pro kvalitu bot důležitá ani rozhodující. Ševcův charakter jeho práci neovlivní, snad jen že rychlý švec vyrobí za měsíc více párů bot než švec lelkující. U pomáhajících profesí je to jinak. Naše osobnost je při poskytování právních služeb podstatná a náš výkon je jí zásadně ovlivněn.

Pomáhající profese vedle odborné úrovně a řemesla potřebují ještě **empatii, naslouchání a porozumění**. Švec do výroby bot nevkládá svou osobnost, zato pomáhající profese se velmi často osobně angažují a jejich charakter bývá i v advokacii naprosto klíčový. Obsahovou náplní advokacie je pomáhat klientům,

zaměřujeme se na jejich individuální potřeby, plníme jejich přání, sloužíme jejich prospěchu a snažíme se je učinit šťastnými, nebo alespoň šťastnějšími. Jsme specialisty pro spoluobčany nešťastné, nejisté, nespokojené, zraněné, obávající se, bojující, rozhořčené, dotčené, nespravedlivě obviněné. Někteří naši klienti jsou nešťastní a zranění krátkodobě, u jiných jde o chronický či dlouhodobý stav. V advokacii osobní vklad advokáta sice není hlavním účinkem, tím je poskytování právních služeb, je však ve většině případů také nezastupitelně přítomen a pomáhá klientovi stejně jako účel hlavní.

Pro všechny pomáhající profese platí oborové etické standardy, vyšší riziko syndromu vyhoření, speciální požadavky na strukturu osobnosti a zaměření na individuální potřeby či problémy klientů. Z uvedeného plynou požadavky na osobnost advokáta, kterým se podrobněji budeme věnovat v následující kapitole.

Abychom byli schopni reagovat na zadání klienta, potřebujeme se vyznat sami v sobě. Proto je tak důležité umět si pravdivě odpovědět na otázku uvedenou v nadpise této kapitoly. Milí kolegové, není třeba, abyste odpověď říkali nahlas a někomu druhému. Odpovězte upřímně sami sobě. A společně se podíváme na možné odpovědi.

Proč jsem advokátem?

Odpověď na otázku, proč jste si ze všech povolání (nebo ze všech povolání právnických) vybrali právě advokacii, vám řekne něco o vás samotných. Ukáže vám, jací jste. A jak si řekneme dále, poznání sama sebe je pro advokáta nezbytné kvůli autokorekci, autoregulaci, kvůli hranicím, rizikům a nebezpečím. Takže připraveni na upřímnost? Jdeme na to.

Nabízím vám několik odpovědí. Možná tu svou mezi nimi najdete, není vyloučeno, že vás napadnou jiné. Žádná z nich není dobře nebo špatně. Každá je vaše a je na vás, abyste se s ní naučili pracovat, abyste se z ní dověděli něco o sobě. Nechť vás odpověď vede k přemýšlení. Pochopitelně lze mezi motivacemi nalézt i rozličné temné touhy, nicméně nejčastějšími motivacemi k výběru pomáhající profese jsou touha po moci, naplňování vlastních potřeb a přání léčit.

■ Protože chci pomáhat lidem.

Výborná odpověď, ale současně nebezpečí. Pomoc druhému je kulturním principem, typickým pro člověka. Osobnostní nastavení pomáhat vychází z vrozené dispozice a schopnosti vcítit se do druhého a identifikovat se s ním. Většina normálních a zdravých jedinců je schopna a připravena pomoci svým bližním.¹

¹ Viz GÉRINGOVÁ, J. *Pomáhající profese*. Praha: Aleš Čeněk, 2011, s. 18.

Altruisté jsou plni empatie, vyhledávají blízkost jiných lidí a milují a hledají sociální kontakty. Absolvent právnické fakulty, který se rozhodl pro advokacii proto, že ze všech specializovaných právnických povolání nejvíce pomáhá lidem (svým klientům), stojí před největším nebezpečím. Jste-li jím, pak vám hrozí ztráta odstupů, přílišná angažovanost a silná emocionální vazba. Po delší době pak syndrom vyhoření na jedné straně a manipulace od klientů na straně druhé. Věnujte pozornost psychohygieně a relaxaci. Naučte se říkat NE a důsledně si hlídejte hranice. Blíže viz samostatná kapitola.

■ **Protože miluju právo a spravedlnost.**

Dobrá odpověď, nicméně pozor na nutnost být vždy na straně klienta. Někteří klienti se svými požadavky nebudou v právu, někdy si budete uvědomovat, že spravedlnost by měla dát za pravdu druhé straně. Hrozí vám znechucení, odpor ke klientům, ztráta motivace k práci, deziluze. Nezapomeňte, že advokát musí být nezávislý, a to i ve vztahu k vlastnímu klientovi. Naučte se udržovat odstup, mějte na paměti, že právo musíte dodržovat i vy sami.

■ **Protože chci lidem radit a říkat jim, co mají dělat.**

Upřímná odpověď skrývající v sobě touhu po moci, po ovládnutí, po poslušnosti, po pocitu nadřazenosti. Advokát má být sebevědomý a měl by si v každé situaci vědět rady, klientovi má poskytovat jasné rady a čitelná a realizovatelná doporučení. Pýcha však vede ke ztrátě kritičnosti a sebekontroly, přehnané sebevědomí je pak schopno potlačit zpětnou vazbu a vyvolat povýšené jednání s klienty či snahu jimi manipulovat, aby poslouchali vaše doporučení. Pokud naopak klient neuposlechne vašich rad, vyvolá to ve vás negativní emoce a frustraci.

■ **Protože si chci advokací vydělat velké peníze.**

Častá odpověď a motivace části advokacie, která je však obtížně dosažitelná. Jen malá vrstva našich kolegů dokáže advokací vydělat skutečně velké peníze, příjem průměrného advokáta je napříč republikou nižší než příjem průměrného soudce. Kdo má tyto ambice, musí zvýšit svou cenu na advokátním trhu, najít mezeru nebo získat přidanou hodnotu (třeba zvláštní specializací či znalostí cizího jazyka nebo cizího práva). Finanční motivace vede k závislosti na klientovi, k neetickému či protiprávnímu jednání a k ochotě přehlížet klientovo protiprávní jednání či jeho překračování hranic. Hrozí vám také přetížení a ztráta rodinného života, protože vidina finanční odměny působí ztrátu zábrán a rozpad soukromí. Blíže viz také zvláštní kapitola v závěrečné části knihy.

Jsou-li finance vaší motivací, proč vykonáváte advokacii, mějte na paměti jedno velké nebezpečí. Velké finance se obvykle pojí s velkými výkony, jež

někdy doprovází necitlivost k okolí a přílišné zaměření na sebe a dosažení výkonu (finančního profitu), na rozdíl od vnímání potřeb ostatních, ba dokonce i klientů.

■ Protože mě baví divadlo v soudní síni.

Exhibicionismus je nedílnou součástí advokátní profese a jsou k němu náchylní zejména advokáti s litispendenční praxí. Extrovertně založení advokáti jsou pro své klienty požehnáním, protože plamenný zápal a velké herecké etudy jsou jedním z důvodů, proč nás klienti vyhledávají. Dejte však pozor na překročení etických hranic a hranic profese, abyste pro samé hraní divadelních rolí neztratili právní souvislosti. Dlouhodobé divadlo je také fyzicky i psychicky únavné, proto dbejte na psychohygienu a věnujte stejnou pozornost rodinnému životu jako pracovnímu.

■ Protože rodiče mají advokátní praxi a já ji po nich zdědím.

Střízlivá odpověď poslušného dítěte, která naznačuje malou kreativitu a větší poslušnost. Poslušný advokát je možná ideálním zaměstnancem, z pohledu klientského však neskýtá příliš velkou perspektivu. Vidinu jistoty je proto dobré vyvážit častými konzultacemi s kolegy, zejména v případech, kdy se vám klientova situace bude zdát bezvýhodná a právně neřešitelná. Pokud časem nepřeváží jiné důvody pro výkon advokacie, hrozí riziko únavy a syndromu vyhoření. V takovém případě doporučuji pracovní přestávku a praxi v jiném právnickém odvětví. Není vyloučeno, že časem stejně advokacii opustíte.

Osobní pohled:

Advokáti možná nejsou typickou pomáhající profesí. Možná někdy celou duši do svého případu nevkládají. Možná existují advokáti, kteří pracují jen za peníze. Ale měli by být výjimkou. A vždycky by měli cítit profesionální linku a kvůli odměně ji nesmí překročit.

Doporučení:

Našli jste se? Trefila jsem se do vaší motivace? Anebo máte úplně jinou?

Přemýšlejte o ní a zkuste pochopit, jak vás ovlivňuje a co vám způsobuje. A nebojte se.

Každá motivace je v pořádku, protože je vaše. Přináší vám špatné, ale i dobré věci.

Nevíte, proč jste si vybrali advokacii? Nic se neděje. Třeba jste ještě neměli příležitost se zastavit a tuto otázku si položit.

Přemýšlejte. Určitě vás dříve či později něco napadne.

? **Otázky k zamyšlení:**

Vybrali jste si správně?

Je advokacie pro vás to pravé?

Proč se jí chcete věnovat?

Položili jste si už tuto otázku?

Existují dobré a špatné důvody pro výkon advokacie?

Shrnutí: Víte, proč jste si vybrali advokacii? Vaše motivace vás vede jinými cestami než motivace vašich kolegů, což se může někdy jevit jako výhoda a jindy jako nevýhoda. Přemýšlejte o tom, snažte se uvědomit si a popsat klady a zápory, rizika a nebezpečí a vyhnout se jim či je minimalizovat. Stále ještě nevíte, proč jste v advokacii? Neklesejte na mysl. Přečtěte si knihy, které se této problematice věnují.

Literatura:

GÉRINGOVÁ, J. *Pomáhající profese*. Praha: Aleš Čeněk, 2011.

JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2018.

KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 2016.

SCHMIDBAUER, W. *Syndrom pomocníka – podněty pro duševní hygienu v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2008.